

Zn. SPR-5651/09-18

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 2 odst. 2 a § 46 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, rozhodl dne 18. prosince 2009 takto:

Je prokázáno, že účastník řízení: hlavní město Praha, se sídlem Mariánské náměstí 2, 110 01, Praha 1, IČ: 00064581, jako správce osobních údajů dětí, jimž byla po vyšetření v pedagogicko-psychologických poradnách na území hlavního města Prahy stanovena příslušná diagnóza, a které zároveň navštěvují některou z pražských škol, shromažďoval neanonymizované osobní údaje nejméně 141 z těchto dětí pro účely zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí, v rozsahu křestní jméno, kód, pod kterým je osoba vedena v poradenském zařízení, číslo poradny, rok narození, místo trvalého pobytu (kraj, městská část), druh zdravotního postižení (základní a další), přidělení asistenta a druh a sídlo školy, kterou dítě navštěvuje, aniž by k tomu měl souhlas zákonných zástupců dětí, zákonné zástupce dětí neinformoval o tomto dalším zpracování osobních údajů a toto zpracování před jeho zahájením neoznámil Úřadu pro ochranu osobních údajů,

čímž porušil povinnost stanovenou v § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů a bez tohoto souhlasu pouze za podmínek ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) až g) zákona č. 101/2000 Sb.,

povinnost stanovenou v § 9 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost zpracovávat citlivé údaje jen jestliže k tomu subjekt údajů dal výslovný souhlas a při udělení souhlasu informovat subjekt údajů o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období, a bez tohoto souhlasu pouze za podmínek ustanovení § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb.,

povinnost stanovenou v § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost správce při shromažďování osobních údajů informovat subjekt údajů o tom, v jakém rozsahu, pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy, dále o právu přístupu k osobním údajům jakož i o dalších právech podle § 21 zákona č. 101/2000 Sb.,

a dále porušil povinnost stanovenou v § 16 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost před zpracováním osobních údajů tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu pro ochranu osobních údajů,

a tím spáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. e), f) a i) zákona č. 101/2000 Sb., neboť zpracovával osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně, neposkytl subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem a nesplnil oznamovací povinnost podle zákona č. 101/2000 Sb.,

za což se mu v souladu s ustanovením § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá

pokuta ve výši 80.000 Kč
(slovy osmdesát tisíc korun českých)

a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit **náklady řízení ve výši 1.000 Kč,**

obojí splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto příkazu bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 3754-5825001/0710, variabilní symbol IČ účastníka řízení, konstantní symbol 1148.

Odůvodnění:

Správní řízení bylo zahájeno příkazem Úřadu pro ochranu osobních údajů zn. SPR-5651/09-14 ze dne 16. listopadu 2009, kterým byla účastníkovi řízení, hlavnímu městu Praze, uložena v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. pokuta ve výši 80.000 Kč, a dále podle § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb. povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč. Podáním odporu, který obdržel Úřad pro ochranu osobních údajů dne 24. listopadu 2009, byl uvedený příkaz zrušen a pokračovalo správní řízení vedené s účastníkem řízení pro podezření z porušení povinností podle § 5 odst. 2, § 9, § 11 odst. 1 a § 16 zákona č. 101/2000 Sb.

Podkladem pro vydání příkazu byl kontrolní protokol inspektorky Úřadu pro ochranu osobních údajů RNDr. Kamily Bendové, CSc., spis. zn. INSP1-1851/09-6/BYT ze dne 30. června 2009 a zjištění Úřadu pro ochranu osobních údajů z kontroly provedené na základě podnětu u účastníka řízení ve dnech 24. března – 27. června 2009 pod čj. INSP1-1851/09.

V podaném odporu proti příkazu účastník řízení uvedl, že se domnívá, že k porušení jeho povinností podle § 5 odst. 2, § 9, § 11 odst. 1 a § 16 zákona č. 101/2000 Sb. nedošlo, jak je podrobně uvedeno v námitkách proti kontrolnímu protokolu o provedené kontrole spis. zn. INSP1-1851/09-6/BYT ze dne 30. června 2009.

Ze spisového materiálu shromážděného v průběhu kontroly je zřejmé, že účastník řízení na základě doporučení obsaženého v odborné studii na téma „Proces integrace dětí se zdravotním postižením ve školách na území hl. m. Prahy“ vypracované soukromou poradenskou společností BNV consulting, s. r. o., sledovat počet dětí se zdravotním postižením, typ postižení a zařízení, které o ně pečuje, za účelem zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí, shromáždil a dále zpracovával osobní údaje dětí, jež byly vyšetřeny v pedagogicko-psychologických poradnách na území hlavního města Prahy, a kterým byla stanovena diagnóza a následně byly integrovány do běžných škol. Zpracovávány byly tyto údaje: kód, pod kterým je dítě vedeno v poradně, číslo poradny, křestní jméno dítěte, rok narození, místo trvalého pobytu (kraj, městská část), druh postižení, přidělení asistenta, druh a sídlo školy, kterou dítě navštěvuje (dále jen „databáze klientů poraden“). Osobní údaje byly analyzovány a zpracovávány do různých statistik pro zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí.

Součástí kontrolního spisu je též výtisk (verze „magistrát“) pořízený z databáze klientů poraden. Výtisk obsahuje 4 listy papíru formátu A4, na nichž je celkem 141 položek. Každá položka obsahuje tyto údaje: Kód (číslo) pedagogicko-psychologické poradny, kód dítěte, křestní jméno dítěte, rok narození dítěte, místo trvalého pobytu (kraj, městská část), druh postižení (základní, další), údaj, zda byl přidělen asistent (ano/ne), druh školy, sídlo školy, kterou dítě navštěvuje.

Kontrolní spis dále obsahuje vzor formuláře, který před vyšetřením dítěte podepisují rodiče v Pedagogicko-psychologické poradně pro Prahu 1, 2 a 4. Formulář obsahuje tento text: „Vážení klienti, při kompletním psychologickém, případně speciálně pedagogickém vyšetření Vašeho dítěte od Vás budeme požadovat některé osobní údaje. Podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, Vás proto prosíme o písemné vyjádření souhlasu s jejich poskytnutím a shromažďováním. Údaje poradna neposkytne dalším osobám a bude dbát Vašeho práva na ochranu soukromí. Zpráva z psychologického vyšetření bude zaslána příslušné instituci pouze s Vaším souhlasem. Ve smyslu vyhlášky MŠMT o poskytování poradenských služeb č. 72 ze dne 9. 2. 2005 jsme byli informováni o povaze, rozsahu, cílech a postupech poradenských služeb.“

Účastník řízení zaslal správnímu orgánu vyjádření ze dne 9. prosince 2009, které bylo správnímu orgánu doručeno dne 14. prosince 2009. Uvedl v něm, že z jeho strany nedošlo k porušení zákona č. 101/2000 Sb. Podle jeho názoru shromažďoval osobní údaje pouze v rozsahu, kdy na jejich základě nelze dovodit konkrétní osobu či jí identifikovat nezaměnitelným způsobem, nejedná se tedy o zásah do soukromí fyzických osob. Mohlo by se tak stát, pokud by databáze byla propojena s jinou databází, např. poradenského zařízení či školy. Podle účastníka řízení mezi údaje, na jejichž základě lze vždy identifikovat určitou fyzickou osobu, lze považovat jméno, příjmení a rodné číslo a také jméno, příjmení, datum narození a adresa pobytu. Účastník řízení při tom odkázal na stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů zveřejněné ve Věstníku č. 3/2001 Sb. Podle názoru účastníka řízení shromažďoval pouze anonymní údaje podle § 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. Účastník řízení ve svém vyjádření také poukázal na tzv. hledisko teritoriality. Podle něho některá zjištění prováděná v hlavním městě neznamenají reálný zásah do soukromí, jak by se mohlo stát v jiné lokalitě s menším počtem obyvatel. Účastník řízení dále

upozornil na to, že uděluje souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga, a že je povinen sledovat vývoj kategorie dětí/žáků s ohledem na koncepční materiály, ekonomické prognózy apod., jak mu ukládají právní předpisy, např. § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) nebo vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Podle ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. se osobním údajem rozumí jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu. Ve svém vyjádření z 9. prosince 2009 účastník řízení namítl, že shromažďoval osobní údaje pouze v rozsahu, kdy na jejich základě nelze dovodit konkrétní osobu či ji identifikovat nezaměnitelným způsobem. Účastník řízení v tomto svém vyjádření dále uvedl: „Mezi údaje, na jejichž základě lze vždy identifikovat určitou fyzickou osobu, je všeobecně považováno jméno, příjmení a rodné číslo a také jméno, příjmení, datum narození a adresa pobytu. Tento závěr učinil Úřad již ve svém prvním stanovisku k problémům z praxe a přidržuje se jej dosud viz Věstník Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 3/2001.“ Správní orgán upozorňuje, že závěr citovaného stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů je právě opačný než se domnívá účastník řízení, totiž že uvedené osobní údaje vedou k identifikaci subjektu údajů vždy, zatímco v jiných případech může a nemusí být subjekt údajů podle některých údajů identifikován. Pro lepší objasnění na tomto místě správní orgán část stanoviska přepisuje: „...pokud fyzická osoba může být přímo ze shromážděných údajů nebo na jejich základě jiným způsobem identifikována, pak tyto údaje jsou údaji osobními. Znakem osobního údaje tedy je, že vypovídá o subjektu údajů, který nelze zaměnit s jiným subjektem údajů. ... Základním kritériem pro posouzení zda se jedná o osobní údaj či nikoliv, je okolnost zjištění identity subjektu údajů (určenost nebo určitelnost). Je tedy nutno vycházet ze skutečnosti, zda správce může vytvořit přímou vazbu mezi údajem a fyzickou osobou. Tento vztah se vytváří převážně pomocí přesného identifikátoru a/nebo pomocí několika jiných údajů, které jednoznačnou identifikaci fyzické osoby tvoří (přímá identifikace). Při posuzování možnosti fyzickou osobu identifikovat je však nutno vycházet ze všech možností správce odlišit od sebe jednotlivé fyzické osoby. Tedy nikoliv pouze omezeným pohledem např. na obsah zpracovávaných dat v konkrétním zpracování (např. obsah databáze), ale také zjištěním dalších možností správce subjekt údajů identifikovat. Jedná-li se např. o správce, který má zjevně v držení soubor identifikující subjekty údajů, nemůže být žádný jiný soubor, umožňující propojení na soubor s identifikátory subjektů údajů, považován za anonymní, a to ani v případech, když by zpracovávaný soubor přímou identifikaci subjektu údajů neobsahoval. Obdobně však toto platí i o možnosti správce získat identifikátor ze souborů, které nejsou v jeho držení - např. z veřejných registrů, od zpracovatele, s nímž má uzavřenu smlouvu apod. V těchto případech se, v souladu s definicí, jedná o nepřímou možnost zjistit identifikaci subjektu údajů (nepřímá identifikace). ... Z výše uvedeného vyplývá, že subjekt údajů nemusí být identifikován pouze jménem, příjmením a adresou (přímá identifikace). Jakákoliv jiná kombinace osobních údajů, která umožní odlišit od sebe jednotlivé fyzické osoby (subjekty údajů), musí být považována za identifikaci subjektu údajů. ...“

K citovanému stanovisku je třeba dále doplnit, že vychází z právního stavu do 25. července 2004, přičemž do této doby byla definice pojmu osobní údaj v případě nepřímé identifikace vázána na podmínku, aby nepředstavovala nepřiměřené množství času, úsilí či materiálních prostředků. Toto omezení již v zákoně č. 101/2000 Sb. není.

Protože kombinace údajů, jakými jsou křestní jméno dítěte, rok jeho narození, druh postižení, kraj a městská část jeho trvalého pobytu a sídlo školy, ve spojení s číslem poradny a kódem dítěte v této poradně, mohou nepochybně vést k určení, o jaké dítě se konkrétně jedná, nelze hovořit o tom, že zpracovávané osobní údaje byly anonymizovány, a databáze klientů poraden splňuje náležitosti databáze osobních údajů ve smyslu shora citovaného ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. V této souvislosti je třeba vzít v úvahu, že byl shromažďován relativně specifický soubor dat, který kombinací jednotlivých položek, zejména čísla poradny a kódu dítěte v poradně může vést pouze k jedné fyzické osobě, a tedy k identifikaci konkrétního dítěte nebo žáka. Argumentaci účastníka řízení nelze přijmout také proto, že i podle dřívějších vyjádření samotného účastníka řízení byla předmětná databáze zřízena za účelem sledování věcného plnění poskytovaného příslušným školám na jednotlivé žáky; nemohlo se tedy jednat o údaje anonymní.

Podle ustanovení § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. je správcem každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. Ve smyslu tohoto ustanovení je správcem databáze klientů poraden účastník řízení, neboť rozhodl o jejím zřízení, o rozsahu osobních údajů, které bude obsahovat, a o účelu této databáze. Jako správce osobních údajů je proto povinen dodržovat veškeré povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb., tedy i povinnosti podle § 5, § 9, § 11 a § 16 zákona č. 101/2000 Sb.

Podle § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. může správce zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů; bez tohoto souhlasu pouze v případech uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) až g) zákona č. 101/2000 Sb. Náležitosti souhlasu poté upravují ustanovení § 4 písm. n) zákona č. 101/2000 Sb., podle kterého je souhlasem subjektu údajů svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení se zpracováním osobních údajů, a § 5 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., podle něhož musí být při udělení souhlasu subjekt údajů informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Účastník řízení shromažďoval osobní údaje integrovaných dětí v rozsahu kód, pod kterým je dítě vedeno v poradně, číslo poradny, křestní jméno dítěte, rok narození, místo trvalého pobytu (kraj, městská část), druh postižení (základní a další), přidělení asistenta, druh a sídlo školy, kterou dítě navštěvuje, za účelem zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí, přičemž ke zpracování za tímto účelem neměl od dětí, resp. jejich zákonných zástupců, souhlas. Na uvedené zpracování přitom nelze vztáhnout ani žádnou z výjimek uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) až g) zákona č. 101/2000 Sb., podle nichž lze zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektů údajů. Nelze přijmout námitku účastníka řízení poukazující na jeho povinnost sledovat vývoj kategorie dětí/žáků s ohledem na koncepční materiály, ekonomické prognózy apod., neboť pro tento účel postačují anonymní údaje o počtu takových dětí/žáků a není nutné zpracovávat osobní údaje způsobem a v rozsahu, v jakém tomu u předmětné databáze bylo. Pro aplikaci ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy výjimky z povinnosti disponovat souhlasem subjektu údajů vzhledem k plnění

zákoně povinnosti, je nezbytné, aby příslušný zvláštní právní předpis výslovně stanovil povinnost, pro jejíž naplnění je buď přímo výslovně nebo implicitně nutné zpracování osobních údajů v určitém rozsahu. Tato situace však v případě sledování ekonomických ukazatelů v souvislosti s postupem podle zákona č. 561/2004 Sb. nebo vyhlášky č. 15/2005 Sb. nevznikla. Rozhodnutí o potřebnosti zpracovávání osobních údajů přitom nemůže subjektivně učinit účastník řízení, kritérium nezbytnosti či potřebnosti zpracování osobních údajů v určitém případě je třeba posuzovat z objektivního hlediska, v souladu se stanoveným účelem zpracování dat. V daném případě se navíc jedná také o údaje citlivé, pro jejichž zpracování stanoví zákon č. 101/2000 Sb. přísnější kritéria vzhledem ke zvýšenému riziku zásahu do práv subjektu údajů v případě jejich zneužití. Správní orgán zároveň konstatuje, že účastníkem uváděné zákonné zmocnění k udělení souhlasu s přidělením asistenta pedagoga nelze zobecnit jako zákonné zmocnění pro zpracování osobních údajů takto širokým způsobem, kdy navíc v databázi převažovaly osobní údaje dětí, jimž asistent přidělen nebyl, a dětí s přiděleným asistentem zde bylo doslova jen několik. Pokud tedy chtěl účastník řízení zkontrolovat, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí se zvláštními vzdělávacími potřebami, mohl tak učinit jedině způsobem ad hoc, nikoliv shromážděním osobních údajů všech integrovaných dětí.

Na základě shora uvedeného proto správní orgán dospěl k závěru, že účastník řízení zpracovával osobní údaje integrovaných dětí za účelem zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí, bez souhlasu subjektu údajů (resp. jejich zákonných zástupců), a tedy v rozporu s ustanovením § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.

Podle § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. je citlivým údajem mj. osobní údaj vypovídající o zdravotním stavu subjektu údajů; údaj o zdravotním postižení je tedy ve smyslu tohoto ustanovení citlivým údajem. Účastník řízení jako správce osobních údajů je proto podle § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. oprávněn a povinen tento údaj zpracovávat, jen jestliže subjekt údajů dal k takovému zpracování výslovný souhlas. Tím však účastník řízení podle výsledků provedené kontroly nedisponoval a nebyla naplněna ani žádná z výjimek § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb. Účastník řízení tedy jednal v rozporu s ustanovením § 9 zákona č. 101/2000 Sb.

Podle § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce povinen informovat subjekt údajů o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Správce musí dále subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21 zákona č. 101/2000 Sb. Ze spisového materiálu vyplývá, že účastník řízení při zpracovávání osobních údajů za účelem zjištění, zda jednotlivé školy žádají oprávněně finanční prostředky na integraci dětí, neinformoval subjekty údajů o tomto zpracování a nesplnil tedy ani informační povinnost v rozsahu požadovaném ustanovením § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.

Podle § 16 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce, který hodlá zpracovávat osobní údaje, povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu pro ochranu osobních údajů před zpracováním osobních údajů. Účastník řízení tuto povinnost nesplnil

a zpracování osobních údajů Úřadu pro ochranu osobních údajů neoznámil. Na toto zpracování se přitom žádá z výjimek daná § 18 zákona č. 101/2000 Sb. nevztahuje.

Správní orgán tedy na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že účastník řízení porušil svým jednáním povinnosti stanovené v § 5 odst. 2, § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 a § 16 zákona č. 101/2000 Sb.

Při stanovení výše sankce bylo přihlédnuto zejména ke značnému počtu subjektů údajů, kterých se nezákonné zpracování osobních údajů týkalo, k rozsahu zpracovávaných osobních údajů, a ke skutečnosti, že nezákonné zpracování se týkalo také citlivých údajů, které požívají vyšší právní ochrany. Dále správní orgán přihlédl k tomu, že se účastník řízení svým jednáním dopustil více správních deliktů. Po zohlednění shora uvedených okolností rozhodl správní orgán o uložení sankce v dolní polovině zákonné sazby.

Při rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit náklady řízení správní orgán vycházel z ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost uložit paušální částkou náhradu nákladů řízení účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, a z § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, kterou se stanoví paušální částka nákladů správního řízení ve výši 1.000 Kč.

S ohledem na výše uvedené bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: V souladu s § 152 odst. 1 správního řádu lze u odboru správních činností proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě 15 dnů, která začíná běžet dnem převzetí rozhodnutí, nejpozději ale desátým dnem od jeho uložení, rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Praha, 18. prosince 2009

Daniel Pospíšil
ředitel odboru správních činností